

Dobre zgodbe leta

Preden odpremo novo poglavje, se spomnimo vseh dobrih zgodb, ki so pisale ta poseben čas, to posebno leto.

Ki so nas s svojo vsebino navdušile in se dotaknile naših src.

Naj spremljajo naš korak v novo leto in nas v njem še bolj povežejo.

www.mercator.si

Mercator
moj najboljši sosed

Dobre zgodbe leta

ŠPORTNI DOSEŽKI

Športnika leta ni bilo lahko izbrati

Letos so slovenski športniki osvojili vrsto visokih odlikovanj, še pomembnejše pa je, da so navdihnili nove generacije športnih navdušencev

Športnica leta je plezalka Janja Garnbret.
Foto: Anže Malovrh/STA

Slovinci zase radi rečemo, da smo športen narod, sploh, ko se lahko pohvalimo z imenitnimi uspehi naših vrhunskih športnikov. Teh je bilo veliko v vsej zgodovini naše mlade države, a to leto še za kanček izstopa. Na poletnih olimpijskih igrah naši šampioni še nikoli niso osvojili kar treh zlatih medalj, blesteli pa so tudi na drugih letošnjih velikih tekmovanjih. V času negotovosti zaradi bolezni, omejenega druženja in gospodarske krize so tako uspehi slovenskih športnikov marsikomu pomenili obliz na rano, dajali so motivacijo in upanje, da bo tudi kriza nekoč minila.

Pa le na hitro preletimo dogodke in prireditve, ki so nas letos priklenili pred male zaslone, marsikoga pa celo zvalili na prizorišče, da je v živo stiskal pesti in navijal za svojega favorita. Najlažje je slednje storiti na domačih pri-

zoriščih vrhunskih športnih dogodkov, na Zlati lisici, Pokalu Vitranc, v Planici in Ljubnem ob Savinji, kjer kraljujejo zimski športni junaki. Kdor ne more v Francijo, se morda postavi ob cesto v domačem ali bližnjem kraju, kadar na dirki Po Sloveniji pritiskajo na pedale Primož Roglič, Tadej Pogačar, Matej Mohorič in drugi naši kolesarski asi. Pred televizorje – ali vse pogosteje kar telefone – so nas letos poleg Dirke po Franciji zagotovo najbolj pritegnile olimpijske igre, na katerih so poleg Pogačarja in Rogliča blesteli Janja Garnbret, Benjamin Savšek in Tina Trstenjak, najbolj pa so nas zagotovo presenetili odlični košarkarji, ki jim je medalja ušla tako rekoč za las. Marsikateri košarkarski navdušenec pa tudi sicer sredi noči spremlja podvige Luke Dončića.

Na nedavnem izboru športnika leta člani društva športnih novinarjev ni-

kakor niso imeli lahke naloge, komu podeliti priznanje. Ni namreč barva medalje edino, kar šteje, upoštevati je treba tudi konkurenco, vložen trud in

Naši športni junaki so tudi Ljudje z veliko začetnico

še kaj. "Bodo pa tudi tisti, ki bi v kategoriji ali dveh izbrali druge junake, našli dovolj dobre argumente v zdaj že tradicionalnih debatah, kdo si resnično

zasluži laskavi naziv. Pogačar je v glasovanju športnih novinarjev prehitel dva olimpijska prvaka, člana idealne peterke najmočnejše košarkarske lige na svetu, tretjega motokrosista sveta, najboljšega vratarja španske lige ..., Garnbretova olimpijsko podprvakinja v judu, nosilke medalj z nordijskega svetovnega prvenstva in svetovnega pokala, polfinalistko teniškega grand slama ..., košarkarji pa evropske podprvake v odbojki in svetovne podprvakinje v smučarskih skokih," je v svojem komentarju izbora zapisal Večerov športni urednik Marko Kovačević.

A športni uspehi niso edino, kar nas lahko navdaja z upanjem v boljši jutri. Veliko šteje tudi to, da so naši športni junaki tudi Ljudje z veliko začetnico. Opremljajo igrišča, podpirajo vzgojo mladih športnikov in se izkazujejo z dobrodelnostjo. Njihov zgled in delova-

nje sta povod, da se vedno več mladih vpiše v športne šole in da tudi starejši obujejo tekaške copate, sedejo na kolo ali zagrižejo v bližnji hrib. Ni nujno, da vsi otroci postanejo vrhunski športniki, enim za to morda manjka nadarjenosti, drugim sredstev. Toda veliko bo storjeno že, če se bomo začeli zavedati, da šport krepi fizično in tudi duševno zdravje in s tem pripomore k daljšemu in bolj polnemu življenju. Zdrava družba pa bo znala prepoznati, spodbujati in nagrajevati tudi mlade talente, ki jih je v Sloveniji očitno v vsaki generaciji veliko. Tako se bomo upravičeno še naprej kitili z nazivom športnega naroda in se vsakič znova veselili dosežkov naših šampionov.

DOBRODELNOST NI POZABLJENA

Ko stopimo skupaj, smo močni

Slovenija je letos dokazala, da, če kaj hoče - zmore. Sploh, če se potrka na vest, na čustva. V letu, ko je pandemija povezala ljudi, se je dobrodelnost samo še povečala

V teh nič kaj prijaznih časih je ob vsakodnevnih nespodbudnih novicah o širjenju virusa včasih težko ohraniti hladno glavo in trezno presojo, hkrati pa aktivirati povečano mero strpnosti in potrpežljivosti, predvsem pa odpreti srce. A se da, če se vsi potrudimo. Kajti ni samo grožnja boleznitista, ki ljudem v teh časih otežuje življenje. Ob njej se naenkrat pojavi množica prej neznanih problemov in stisk, ki jih ljudje ne zmorejo rešiti sami in potrebujejo pomoč drugih.

Slovinci smo že nič kolikokrat dokazali, da imamo srce. Da znamo stopiti skupaj, ko je treba. Da zmoremo prisluhniti drugim in jim pomagati. Tudi letos, ko mnogi pomoč potrebujejo še bolj kot kdajkoli prej, ni nič drugega. Na široko smo odprli svoja srca,

predvsem pa nesebično pomagali. In čeravno se zdi, da nas je kriza to leto tudi razdruževala, je bilo dogodkov, ko je solidarnost premagala vse ostalo, več kot dovolj.

Humanitarni smo bili vsi - od trgovcev, medijev, športnikov, glasbenikov, podjetij, društev, organizacij, klubov do posameznikov, celo otrok ter popolnih neznancev, ki so opazili, da njihov sosed, znanec iz sosednje ulice, brezdomec na klopi parka enostavno potrebuje pomoč, ker so se znašli v hudi stiski. Zbirali smo denar, oblačila, šolske potrebščine, hrano, opremo za stanovanja, obnavljali dotrajane ali od potresa in požara poškodovane hiše ali zgolj komu namenili lepo besedo in prijazen pogovor. Težko je naštetih vse dobrodelneže, ki so v zadnjih enajstih mesecih za nekoga naredili nekaj do-

Dobrodelnost je nekaj, na kar smo Slovenci lahko ponosni.
Foto: Shutterstock

brega, lepega ali prijaznega. Nekoliko lažje je izpostaviti večje dobrodelne akcije in prireditve, predvsem tiste, ki so že tradicionalne in jih organizirajo društva in organizacije, ki pomagajo ljudem v stiski. Na primer slovenska Karitas, ki je tudi letos s tradicionalnima humanitarnima akcijama Pomagajmo preživeti in živeti ter Klic dobrote ponovno naletela na izjemen odziv ljudi, ki jim ni mar. A hkrati so opozorili, da se stiske ljudi poglabljajo, da so se materialnemu pomanjkanju več kot 37.000 gospodinjstev v Sloveniji, ki jim že pomagajo v okviru redne pomoči s plačilom položnic in hrano, zaradi zdravstvene krize letos pridružili številni novi. Med njimi so se med prosilci za pomoč znašli tudi mlajši, celo študentje.

Nič manj odmevne niso bile niti akcije Rdečega križa, kjer so s Tednom dobrodelnosti v oktobru s pomočjo posameznikov in podjetij zbrali 29.273 evrov. Vsa zbrana sredstva so, kot so dejali, namenili zmanjševanju socialne izključenosti vsakega petega upokojenca in vsakega desetega mladoletnega otroka. Stiske so letos vsaj nekoliko ublažile še nekatere druge humanitarne akcije, na primer Botrstvo, pa dobrodelni teden Zveze mladine Slovenije, zadnjih nekaj tednov pa

so že deseto leto na delu Božički za en dan - po vsej državi razširjena mreža dobrih ljudi, ki želijo obdarovati in osrečiti enega otroka ali starostnika ter jim pokazati, da tudi v najtežjih trenutkih

niso sami: lani so tako narisali 11 tisoč nasmehov, letos jih bo, kot napovedujejo, še veliko več. Dobrodelnost ni pozabljena in prav je tako. Nadaljujemo z njo tudi v novem letu.

Dobre zgodbe leta

Ljudje so bili lačni kulturnih prireditev.
Foto: Sašo Bizjak

množičnih oblik ljubiteljske kulture pri nas, domači profesionalni zbori pa dosega odmevne mednarodne uspehe.

Pestro po vsej državi

Letošnje poletno dogajanje je bilo nadvse pestro tudi drugod po Sloveniji, potekali so festivali klasične, džezovske, svetovne in popularne glasbe. Ljubitelji klasike so prišli na svoj račun denimo na Piranskih glasbenih večerih, festivalu Imago Sloveniae, Festivalu Ljubljana in Festivalu Radovljica, Sevič Brežice in Festivalu Maribor. Različne glasbene zvrsti so bile zastopane na Drugi godbi, Festivalu Lent, festivalu Arsana na Ptuju in festivalu Plavajoči grad. Na džezovski strune so zabrenkali Jazz Cerkno, Marež Jazz, Kreativna Jazz Klinika v Velenju ter Jazzinty v Novem mestu. Lahkotnejši ritmi pa so bili slišani na primer na festivalu Pivo in cvetje v Laškem, Letnem odru v Rušah, Melodijah morja in sonca v Portorožu, festivalu Castle ob Kolpi in na številnih drugih prizoriščih po vsej naši državi. Pa sploh še nismo omenili filmskih in plesnih festivalov, stalnih in občasnih razstav v muzejih in galerijah, etnoloških prireditev in književnih festivalov. Kaj šele stalnega repertoarja gledališč in lutkovnih gledališč, kulturnih domov in neodvisne produkcije. Strastni bralci se družijo v knjižnih klubih in na literarnih večerih, najmlajši pa spoznavajo lepoto pisane besede na bralnih urah v knjižnicah. Kulturna ponudba v Sloveniji je bogata, raznovrstna in dobro obiskana. Za vsako generacijo in vsak okus se najde prireditev, ki zapolni potrebo po novih spoznanjih in razmislekih, po izmenjavi izkušenj s podobno mislečimi in po drobnih radostih, ki naredijo življenje lepše in boljše.

KULTURNO DOGAJANJE

Kultura je naša duhovna hrana

Glasba, knjige, gledališče, film, ples in slike nas spodbujajo k razmisleku, naše življenje pa naredijo lepše in boljše

Obisk gledališke predstave ali koncerta, ogled razstave ali filma, branje knjige ali sodelovanje v pevskem zboru se nam zdijo dandanes tako samoumevni kot nakup živil ali tehničnih izdelkov. Pa vendar nam je bil v velikem delu leta 2020 in

še v začetku letošnjega dostop do kulturnih dobrin precej otežen. V veliki meri je bila kulturna ponudba omejena na samoto lastnega doma: dramske, operne in baletne predstave smo spremljali po spletu, televiziji ali na DVD-jih, poslušali glasbo na radiu ali CD-jih,

za duhovno hrano brali romane in pesniške zbirke, zleknjeni na domačem kavču. In čakali na dan, ko se bomo ponovno lahko družili na kulturnih dogodkih in z aplavzom nagradili njihove ustvarjalce.

V znamenju predsedovanja Svetu EU

Sprostitvijo ukrepov v letošnji pomladi, ko se je postopoma vrnilo življenje tudi v prireditvene dvorane, na odre in ulična prizorišča, se je vrnilo tudi upanje, da bo znova vse po starem. Enemu vrhuncev letošnjih kulturnih dogodkov smo bili priča že v začetku poletja: 1. julija, ob začetku predsedovanja Slovenije Svetu Evropske unije, so baletniki SNG Maribor na odru na Blejskem jezeru izvedli balet Povodni mož v koreografiji Edwarda Cluga in na izvirno glasbo Milka Lazarja. V prepletu tradicije, umetnosti in narave so sodelujoči dokazali, "da smo Slovenci sodoben in pogumen narod, ki z odličnimi idejami izvirno neguje tradicijo", je za

RTV Slovenija zapisala novinarka Katja Ogrin.

Še v istem mesecu, med 17. in 22. julijem, je Slovenija gostila tudi mednarodni zborovski festival Europa Cantat, ki že od leta 1961 vsaka tri leta navduši ljubitelje zborovskega petja v drugi

Ponudba je bogata, raznovrstna in dobro obiskana

evropski državi. Kljub temu da je festival zaradi pandemičnih omejitev potekal v hibridni obliki, je Ljubljano v tem času obiskalo nekaj izjemnih glasbenih zasedb iz tujine. Posebna pozornost je bila namenjena bogati slovenski zborovski dejavnosti, ki je ena izmed najbolj

Z NJIVE NA KROŽNIK

Z domačo hrano do zdravja in ohranjanja tradicije

Pred leti je bila ponudba lokalno pridelane hrane v Sloveniji skromnejša in manj dostopna potrošniku, kot je danes, ko lahko pristne domače izdelke najdemo tudi na policah večjih trgovcev

Lokalni izdelki so nesporni ekološki zmagovalci. Ne le, da je transport sadja, zelenjave, sokov, vina, mesnih, mlečnih in drugih izdelkov lokalnih ponudnikov veliko krajši, kar pomeni, da je tudi okolju bolj prijazen, tovrstni izdelki so sezonski, prilagojeni našim podnebnim razmeram, hkrati pa nas razvajajo z nezamenljivo svežim okusom. Prav tako so pridelki s kmetij polni vitaminov in zdravja, kar je v teh pandemičnih časih še veliko bolj pomembno. Morebiti se je tudi zaradi tega močno spremenil odnos Slovencev do hrane. Ni nam več vseeno, kaj se znajde na našem krožniku. Postali smo veliko bolj kritični pri izbiri prehranskih izdelkov. Zase in za svoje najdražje zahtevamo le najboljše,

predvsem hrano, ki je bila pridelana v domačem okolju in je potrošniku ponujena sveža in tako povsem drugačnega okusa. Pri nakupu pa nismo več omejeni samo na obisk tržnice.

Brez lokalnih pridelovalcev in pridelovalcev hrane in pijače vsega tega ne bi imeli. In na srečo Slovenija ni bogata samo z naravnimi lepotami in tradicijo, temveč je bogata tudi z ljudmi, ki tradicijo in naravo ohranjajo, hkrati pa izkoristijo vse darove, ki jih narava ponuja in tradicija poskuša ohraniti. Tako je v Sloveniji vse več kmetij, ki se ponašajo z ekološkim certifikatom. Zadnji podatki ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano denimo kažejo, da je v ekološko kontrolo vključenih 3689 kmetijskih

Polona Virnik Karničar s Šenkove domačije opaža, da se je odnos ljudi do domače hrane v tem letu izboljšal.

Foto: Osebni arhiv Šenkove domačije

gospodarstev, kar je 5,4 odstotka vseh kmetij v Sloveniji. Število kmetij, ki si prislužijo ekološki ali bio certifikat, se iz leta v leto veča, čeprav kmetovalcem ni vedno lahko. Kmetovanje je poklic, ki ga moraš imeti predvsem rad in se mu v celoti posvetiti ter se marsičemu odreči, pravi Gregor Slavec iz Knežaka, inovativni mladi kmet leta 2021, ki je, kot pravi, svojo zgodbo začel s tremi kozami na opuščeni kmetiji svojega dedka, ta pa se danes ponaša s statusom ark kmetije, saj na njej Slavec ohranja slovensko avtohtono tradicijo in ponuja doma pridelano hrano.

Ohranjanje tradicije slovenskega podeželja je po mnenju vodje javne službe nalog genske banke v živinoreji mag. Danijele Bojkovski naložba za prihodnost. V Sloveniji imamo 14 tako imenovanih ark kmetij in osem ark središč, kjer si prizadevajo ohraniti avtohtone živalske pasme. Le 14 pasem je namreč še ohranjenih v Sloveniji, mnoge med njimi so tudi ogrožene. Hkrati pa lokalni pridelovalci prenašajo svoje bogato znanje tudi na mlade rodove, saj so mnoge kmetije prevzele vlogo učilnic na prostem, kjer se lahko ne samo otroci, temveč tudi njihovi starši naučijo veliko koristnega o življenju na kmetiji, pa tudi o

skrbi za živali ter ne nazadnje o pridelavi in pomenu domače hrane. Kajti, kot pravi Polona Virnik Karničar in Drejc Karničar, gospodarja Šenkove domačije, ki je v bližini Planšarskega jezera na Jezerskem in ima prav tako status ark kmetije: "Če kupujemo lokalno pridelano hrano, prispevamo k večanju kon-

kurenčnosti domačih pridelovalcev in s tem k trajnostnemu razvoju, na drugi strani pa lahko poskrbimo za boljšo kakovost nakupljenega." Tega se zavajajo tudi slovenski trgovci, ki na svoje police postavljajo domače, slovenske izdelke, s tem pa podpirajo lokalne ponudnike.

NAJLEPŠE
ZGODBE
SO TISTE, KI NAS
POVEŽEJO

